

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 114. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848290464/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

tende og sprællende Torsk af Nattens Fangst. Dér staar Ludvig Holbergs Statue og ser med gaminagtig Mine ud over Byens og Havnens Travlhed.

Men rundt om Vaagen staar Husene opmarcheret efter Epoke og fortæller Historie. Yderst ude til højre ligger *Bergenhus*, Norges ældste Kongeborg. Graa af Ælde, som et gammelt Søkendepar, staar *Haakon Haakonssons* gotiske Gildeshal og Lensmanden *Erik Rosenkrantz's* Renæssancetaarn. De er Byens Vartegn, den første Profil, der skiller sig ud af Havnenes Masse, naar man sejler ind paa Vaagen. Kristkirken er ikke mere. Den stod i Vejen for Lensmanden Esge Billes Kanoner og blev derfor jævnet med Jorden. I Bastionernes Muld har man for nylig fundet Rester af dens Fundamenter.

Straks inden for *Bergenhus* begynder Nordens mærkeligste Forretningskvarter. *Tyskebryggen* er ikke blot en Gade, det er hverken mere eller mindre end en middelalderlig By. Udadtil en lang Skala af Gavle, vinde og skæve, et af Alder forstemt Træspil, men endnu med Liv og Nuancer. Indadtil en uoverskuelig Verden af Kontorer, Pakrum, Trapper, Stiger og Svalegange, et varefyldt Cellevæv af Trækonstruktioner, gennemskåret af en lang Række Smøger eller *Veiter*, ældgamle Gader, brolagte med Brædder, ofte ogsaa overdækkede, og kun en à to Meter brede.

Fra den dagklare Brygge at komme herind, det er at sige Nutiden farvel. En Solstraale kan hist og her finde Vej til en Sirupstønde eller et Ølanker; det bliver da et sært Strykke Stillleben. Udenom er alt Halvmørke og forgenmte Varedunster. I *Hanseatisk Museum*, der er indrettet i et af disse Huse, er der over et Bord bredt en stor rød Dug. Den lyser med en helgenagtig Glans i disse graanende Omgivelser. Dette var i Middelalderen *fagert*. Ak, Strandparasoller ved Bellevue!

Idebrand er vel hvad et praktisk Menneske straks maa tænke ved Synet af alt dette Træ. Mangfoldige Gange er da ogsaa Bryggen brændt, sidste Gang i 1702. Men hver Gang er den blevet genopbygget i samme Skikkelse. De udviklede Ejendomsforhold tillod ingen Omreguleringer. Detaljer kan være af nyere Dato, men selve

Bybilledet er det samme som i Middelalderen. *Engelgaarden*, *Bugarden*, *Bredsgaarden*, *Enhjørningsgaarden* og *Finnegaarden* læser man paa Gavlene ud mod Bryggen. Disse morsomme Navne stammer fra Tiden før Hanseaterne, da Bergen var Norges Hovedstad. En saadan Kontinuitet i Handel og Vandel findes ikke andre Steder. Brügge er berømt, men er kun *det døde Brügge*. Tyskebryggen er endnu den Dag i Dag den levende Brygge.

Torvet er omgivet af moderne Huse, men ud langs Stranden vis-à-vis Tyskebryggen og paa hele Nordnæshalvøen i det hele taget begynder den gamle Bebyggelse igen. Her er det blot ikke Middelalder, man ser, men Barok, Rokoko og Klassicisme. Udført i Træ!

De gamle Bydele er opdelt af brede Boulevarder, de saakaldte Almenninger, der i gammel Tid er anlagt for at hindre, at Ildebrænde alt for voldsomt skulde gribe om sig. Mellem Almenningerne løber de krogede Gader, og mellem dem igen de helt snævre *Smug* og *Smutter*, der som halvt usynlige, næsten hemmelige Kløfter spalter de kompakte Karréer i mange mindre Dele. Fattigt kan der være i disse Gyder. Men Vinduerne er anbragt saa smukt i Væggene. Det er gamle Patricierhuse med fornemme Dimensioner og fint udskårne Døre i Rokoko og Louis Seize. Og inde i Stuerne finder man ofte galante Vægmalier. Apollon og Daphne. Eller Merkur. Mest maaske Merkur.

Den samme inderligt hyggelige, følsomme Træarkitektur finder man ogsaa i den lange Gade, der fra Torvet løber indad langs Fløjfjeldets Fod til Byporten, den nuværende Kong Oscarsgade. Belysningen er dæmpet af de gamle Træers store Kroner og af Bjergets mægtige Slagskygge. Her boede Holberg hos Peder Lem, og her ser man ogsaa den gamle Katedralskole, hvor han første Gang stiftede Bekendtskab med Latinen.

Kong Oscarsgaden er i det hele taget Bergens Digtergade. En gammel Bergenser, der kender Traditionen, er i Stand til at udpege en Digterbolig i næsten hvert Hus. Her boede den gamle *Dorthe Engelbrechtsdatter*, Norges første Digterinde. Her fødtes *Carsten*